

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr.

Indult: Kedden, September 30-dikán, 1834.

27.

EJSZ. AMERIKAI EGYES. STÁTUSOK.

Említettük volt, hogy a' Charlestovni Ursulinak klastroma, a' dühös nép által meggyújtott legyen, miután az Apátzák belőle kihajlattak volt. — Ezen dulás és rablás alkalmával több ezer nézők valának jelen, mind pusztá bámulói a' rendetlenségnek, mert a' dühös népbe senki sem mert fogni, köz tisztviselők pedig nem valának jelen. Charlestovnból, Bostonból, és Cambridgéből, vízi puskák szállítottak nagy sietséggel, de azért senki sem iparkodott a' tüzet őlteni. A' klastrom egy dombon feküdt, honnan az egész tájakra el lehetett látni; az épület nagy volt és tsinos, 's építés módja miatt különösen magasztaltatott, most mártsak a' pusztá falak látszanak, 's ezek is olly éktelen állapotban vagynak, hogy vagy támaszt kívánnak, vagy földszinig le kell rontatniok. A' Klastromhoz tartozó minden szomszéd épületek, a' bútorokkal együtt láng prédáivá levének. A' Klastromkert szinte elpusztított, 's a' hol kevés elzelt pompás palota, felséges kert díszlett, ott most romnál egyebet nem láthatni.

PORTUGALLIA.

A' papíros pénznek beváltása, a' Miniszterium által ígért módosítások mellett, a' Követektől egy hangúlag elfogadtatott. A' Jul. 23-ka előtt kötött Contractusok, 1838 Jan. 1-ig bírnak erővel. Azomban, ez az utolsó határozat is, a' Miniszterek kívánságokra ismét visszavétetett, és így, a' Pairek elfogadták a' törvényt.

A' Tájón egy hadi sereg készül 50 ágyúból, és 4 lussebb hadihajóból, melly minden szempillantásban készen áll egy titkos Expeditióra. A' most említett hadihajó 27-kén 450 embert hozott Madeirából. Ezen szigeten a' legnagyobb tsendesség uralkodik, tsak hogy a' Brittus kereskedők megboszszankodtak, hogy a' tonna-adó ismét fellyebb vitetett.

Némelly újságok Dom Pedró egészségét helyre állíthatatlannak hirlelik: azomban, mivel Sept. 3 dik óta Angliából nem érkeztek tudósítások, kételkednek a' hír valósága felől, melly mindazáltal a' Port. Statuspapíros betét leszállította.

NÉMET ORSZÁG.

Stuttgarti lapok jelentik: A' Sept. 18 ig külföldről megérkezett természetvizsgálók számok, ide számlálván a' Stuttgarti tudósokat is, 590-re mégyen. 18 kán az Ország Rendei teremekben, első Ülés tartatott. A' Galleria, mellyre ez alkalommal a' szép nemnek is szabad felmenetele volt, egészen megtelt. Ő Magassága a' Korona örökös, az Elnökiszék mellett fogott helyet. Kieilmayer Status Tanácsos nyitotta meg az Ülést, egy tudományos értekezéssel: „Minő erők és tulajdonságok eszközlik, a' minden plántáknál látható azon erányt, melly szerént gyökerek hárántékosan a' föld felé, szárok pedig hárántékosan felfelé hajtatik?“. Ezután Jäger Professor Stuttgartból, felolvasta a' társaság törvényeit, mellyekben változtatást senki sem ja-

vallott. Erre **Viedemann** Professor Tübingából az elhunyt **Schübler** Professor híres természet vizsgáló emlékezetére, beszédet olvasott fel, mellyre felelt **Reum** Professor **Tharand**-ból. **Gemellaro** Professor **Catane** ából, ékes deák beszédben az **Aetna** geognosztikai viszonyait adta elő. **Viebeking** titkos Tanácsos **München**ből, egy nyomtatott értekezést olvasott fel a vízarádásokról. **Sobolevski** Oberster Sz. Pétervárából, az Orosz Országban találtató platina gazdagságáról, az **Uralon** lévő platinavermek tulajdonságáról, és azon módról, miképpen lehet tisztán, és nyersen hozzá jutni, — tartott hosszú beszédet. Végezetre egy **Agens** jelentette, hogy **Ő Felsege** a Király, a közelébi **Vasárnapra**, az egész társaságot früstökre **Hohenheim**ba hívja meg.

N A G Y B R I T A N N I A.

(Standard.) A' Miniszterium, és a' Kelet Indiai társaság igazgatói, — Kelet India számára új General igazgatót akarnak kinevezni. Mivel **Lord Bentinck** a' szokott időt kitöltötte, de külföldben is nyugodalomra kíván helyeztetni, — tehát helyébe, 5 **Candidatusok** vetélkednek, a' fő, és nyereséges hivatalért.

Dublinban azt rebesgetik, hogy **Lord Duncannon**, új **Status Titoknok**, **O'Connell**t a' Kormányánál akarja bészerezni: aztis hozzá teszik, hogy őt (**O'Connell**t) falusi jószágán már meg is látogatta, de ezt a' Miniszterialis lapok kétségbe hozzák. **O'Connell** tanácsa után, már **Clonmel**ben, **Vaterford**ban, és **Cork**ban, **Clubbok** támadtak.

Dublinban a' **Radicalok** egy nagy gyűlést tartottak, mellyben elvégeztették, hogy **Cobbet**nek **Irland**ba szept. 14-kén történendő megérkezésekor

egy **Felírást** fognak általnyújtani. A' gyűlés egyik tagja abbéli reménységét nyilatkoztatá, hogy a' nagy **Radicalis** megérkezése, a' **Repeal**okat **Dublin**ban ismét felelevenítendi. **Cobbett** ugyan is, egy **Dublini** haviírásba ezt íktatta bé: „**Normandy Farm** Aug. 29-kén. **Drága Ur!** Innen **Birmingham**nak veszem útamat **Sept. 6-kán**, — hol 2, legfellyebh 3 napig mulatván, onnan megírom az **Urnak**, és a' napot is kijegyzem, mellyben **Dublin**ban leendek. Tsak magam utazok, 's telyes szándékom a' vad **Irlandusok** közt, mint őket az **Angolyok** tsúfolják, megjelenni, tegyenek velem, a' mit akarnak. (Aláírás.) **Villiam Cobbett**. **O'Connell**nek **Lord Duncannon**hoz intézett második levele is megjelent, 's magában foglalja a' **Vhigek** **Irland** ellen elkövetett bűneiknek törtériját, a' többek közt **Lord Anglesey**t a' kényszerítő billre nézve. **Lord Duncannon**t 11-kén estve **Dublin**ba várták, hol **London**ból való visszatérése után, — **Vellesley** **Marquist** meglátogatni szándékozik.

Sept. 11-kén a' **Londoni** **Tavernában**, számos kereskedők, 's hajó tulajdonosok öszvegyűltek, kik azon portékákért, mellyek 1807-ben **Dánia** részéről béhúztattak, kárpótlást kívántak. Elhatározottak, hogy az **Angoly** Kormány közbenjárás végett kérettesék meg.

(**Courier**.) A' portéka bétsusztatás mind inkább nevekedik a' **Kenti**, és **Sussexi** kikötőknél. A' leginkább pályinka tsúsztatók, gyakran szemközt állanak fegyveresen, a' **lineához** rendelt örökkel, 's veszekedést kezdenek, melly többnyire, egy két embernek halálával végződik.

A' **Londoni** kikötőből, **Kelet Indiába** a' mult héten legelőször szállított 12 vagy 13 esztendő óta nemes

értz, különösen pedig arany Kelet Indiába 1365. New Yorkba 9271. Hamburgba 590. Mauritius szigetbe 500. Lisbonába 34,000 karát, összesen 45,726 karát, — 182,000 font sterling értéknyi. — Ezüst Hamburgba: 3400. Lisbonába 95,560. Konstantinápolyba 4822. Cadixba 40,000. Van-Diemens Landba 2000 összesen 146,782 karát, és így 36,000 f. st. értéknyi. A' kivitel egész értéke 218,000 font sterling.

Az elhunyt Király alatt elkezdett, 's azolta nagy költséggel folytatott Buckingham nevű palota építése, végéhez közelít, 's ez lesz majd a' Királynak Londoni lakhelye.

London éjszaki részében, egy Steinberg nevű Optikus megölte ágyasát, és 4 gyermekeit, azután pedig magát is. Okot a' rettenetes bűnre, mint mondatik az adott, hogy familiájával, Németországba, hazájába utazván, 's dolgait az alatt, segéd társára bízván, midőn visszatért, minden jószágát elpazérolva találta. A' törvényes vizsgálat után kísült, hogy segéd társa ártaflan, hanem adóssainak bankerottjok, az ő (Steinberg) vesztét is, maga után húzta. Továbbá az is kivilágosodott, hogy házas ember volt, de feleségétől önkényesen, nem törvényes ítélet következésében 7 esztendő óta elválván, azolta ágyasával több gyermekeket nemzett. A' kézmíves, a' kinél Steinberg az öldöklő szereket vásárolta, már vallomását beadta, és így az Optikus gyilkossága felől semmikétség sints.

(Standard.) A' Don Carlos feleségének. Donna Franciscának halála felől, még következő környülállásos leírás közöltetik. „A' Prinzné végrendeelésében azt kívánja, hogy holt tetemei, ne az Escorial királyi palotájába tétessenek, hanem Ori-

huelába vitessenek által, 's az általa fundált klastrom kriptájába takarításnak el. Orihuela, Valencia Proventziának, melly Spanyol Ország kertjének méltán nevezetethetik, legszebb táján fekvő kies város, Püspöki lakással, és 50,000 lakosokkal, a' fővárostól 30, a' közép tengertől pedig 4 mértöldnyire. Itt fundált Donna Francisca egy klastromot 50 apátságával. A' mit megtakarított, nagyobb részént erre fordította, melly buzgó igyekezetében, mind férje, mind testvére, a' Beirai Hertzegné segítették. Eleinte a' halottat bé akarták balzsamozni, de olly hirtelen rothadásba ment által, hogy azt telyesíteni lehetetlen volt. Több napokig ki volt téve egy fekete szőnyeggel bevont teremben. A' szép ólom koporsó egy felemelt helyen állott, mellyhez 3 léptő vezetett, gyönyörű égboltozat alatt. Tizenyöltz gyertya égett körülte, éjjel-nappal Spanyol őrségtől körülveve. Minden ékességek, és a' korona Londonban készítették, 's a' koporsón következendő felírás volt: „Maria Francisca regali ex progenie Braganza, et Borbon, Joannis VI Lusitaniae fidelissimi filia Regis, Caroli V-ti Hispaniarum quoque regis Conjux amantissima, Sti Francisci a Sales monialium fundatrix regalis monasterii Civitatis Oriolensis pia et religiosa, pridie nonas Septembris anni millesimi octingentesimi trigesimi quarti, aetatis suae incepto trigesimo quinto, Alverstokii parvo magnae Britanniae Oppido obdormivit in Domino. R. I. P.“ A' nemesség, és a' Portsmouth körüllti főrendű lakosság, úgy szinte a' polgári, és katonai tisztviselők, legnagyobb figyelemmel voltak, a' hátrahagyott — elkeseredett familia eránt. A' temetés alatt, mellyre Lord Vellington, és Beresford is meg vagynak híva, minden — a' kikötőben lévő ha-

di hajók, és batteriák, Spanyol zászlót tűznek ki, 's minden 15 minutumban ágyüzni fognak. A' gyász Isteni szolgálat után, a' Beirai Hertzegné a' fiatal Printzel, Londonba utazand, hol már számokra szállás is készítettett.

Lord Grey jelenleg Skótzia't járja bé. Több városokban, nevezetesen Kelsóban, győzedelem oszlopot emeltek számára, ezen felírással: „Skótzia örömmel fogadja Greyt, — Szabadság, Reform! Midőn a' városra vezető hidon ment, rendkívüli sokaság fogadta ismételt örömkialtással. Lord Grey, feleletjében különösen érintette azon jó egyetértést, melly Anglia, és Skótzia közt uralkodik, és hogy a' két nemzet, nem vetélkedő társak többé, mint azelőtt voltak, hanem egymást szerető testvérek. Nem titkolta, hogy a' nép javára még sok végezni való vagyon, de még is a' Parlament reform, az a' forrás, mellyből idővel minden javítások folynak, a' mellyeket csak kívánhat a' Nemzet. Fényes lovagok kísérik a' Lordot egyik helyről a' másikra, 's városok, és faluk vetélkednek, tiszteletjek, és hálájok békibizonyításokban.

A' nyugot Indiai kereskedésben résztvevők közt, némű némű nyughatatlanság uralkodik, a' Jamaica-i tudósítások miatt, de még is, hogy Aug. 1-ső napja, békében folyt le, abból akarják kihúzni, mivel ellenkező esetben, az igazgató, követet küldött volna Londonba. A' sziget éjszaki részéről mindennap várják a' tudósítást.

BELGIUM.

(Moniteur Belge.) Nov. 16-dikán 1833-ban bizonyos hollandus katonák, 90 darabból álló nyáj juhok, egy

Tyssen János nevű paraszttól erőszakosan elvettek, azon okból, mivel azt a' pásztor vigyázatlanságból, a' határszélen túl botsátotta. A' pásztor maga ugyan megszabadult, de nyája Asterban, kótyavetye útján eladattatott. Midőn az ide való Kormány ezt megtudta, a' kárt diplomatikai úton kívánta kipótoltatni, 's a' Hágai Cabinet parantsolatot adott a' nyáj árának kész pénzben leendő kifizetésére.

SVÉTZIA ÉS NORVÉGIA.

Lindeberg Kapitány, a' Főhelytartóhoz útasított levelében kinyilatkoztatá, hogy a' Királyi megkegyelmezést el nem fogadja, hanem készebb meghalni, még pedig leginkább szeretne Nov. 8 kán születése napján, a' mennyiben azt hiszi, hogy a' hóhér pallosa által lesujtandó feje, Hazájának nagyobb hasznára válik, mintha az, vállán maradna. Erre egy Ujságezt mondja: „Valóban Lindeberg Ur, sok bajt szerez a' tisztviselőknek, a' mit pedig könnyen elkerülhetett volna.“ Gothenburgban, hol a' Cholera megszűnt, 10 kéig 2336-an haltak meg. A' betegség a' királyi várba is bévette magát. A' király Udvarimestere, és a' korona örökösnek egy komornyékja, rövid betegség után meghaltak. A' jeles férfiak közt, kik a' napokban áldozatul esének el, Báró Rentersköld is említettik. — A' szinte Cholerában meghalt Lagerhaim Justiz Tanácsos után, Vallin Püspök vállalta fel az egészségre ügyelő főhivatali Elnökségét. Stockholmban Sept. 12-től 13-ig 383-an haltak meg, 13-tól 14-ig 295-en, 14—15-ig 331-en, és 15—17-ig 309-en. Öszvesen 5848-an betegedtek meg; ezek közzül 1358-an meggyógyultak, és 2529-tzen meghaltak.

SPANYOL ORSZÁG.

(Journal des Debats.) Madrid Sept. 19-kén. A' Procuradorok Kamarája, 11-kén tartott Ülésében, a' törvényeket illető javallatot elfogadta, 's Ó Felsége elibe terjesztette a' következő bevezetés mellett: „A' Procuradorok kéri Felségedet, méltóztatnék bíráló alá venni ím ezen 12 tizkelyeket, úgy mint az Ország alaptörvényeit.“ Erre a' Kamara, a' Finanz biztosságnak két rendbeli tudósításait halgatta meg: ezután elhatározott, szállítanak fel a' Miniszterek a' távollévő Procuradorokat, a' megjelenésre; addig pedig, a' Finanz biztosság tudósítása felett való vitatás halasztassék el, 's így a' tárgy csak ugyan el is halasztott Sept. 16 ig. — Cholera Madridban egészen megszűnt. — A' Procuradorok közül 12-en újonnan kérélevelet adtak bé olly tizéből, hogy minden polgári, katonai, és papi tisztviselők, kik Martz. 7-től 1820-tól Sept. 30 ig 1823-ig e' szerint a' Cortes-kormány ideje alatt előmozdítottak, ismét előbbeni méltóságokba tétessenek. Ezen kérélevél kinyomtatása, és elosztatása elhatározott.

B É T S.

Ó Ts. K. Felsége méltóztatott Gróf Reviczky Ádám Magyar Kir. Udvari Cancellár Urhoz f. e. Május 24-kén bocsájtott kir. határozata által Gróf Waldstein-Wartenberg Urat, eddig a' Magyar Kir. Udv. Cancelláriánál Concipistát, Filozofia és Törvények Doctorát, ugyan ott tiszteletbeli Titoknokká kegyelmesen kinevezni.

— A' Bétsi Ts. K. Evang. Reform. Consistorium Tanácsosa, Austriai Superintendens, és a' theológiát tanuló protestánsok számára Ó Felsége által állított Ts. K. tanító Intézet ideigleni

Kormányzója Fő Tiszt. Hausknecht Justus, a' reformátusok itteni Ekklesiájának 18 esztendeig volt szeretett és tisztelt ékesenszólló kedves Predikátora nints többé! Hoszszas betegeskedése után életének 42 dik esztendejében Szept. 27-kén fosztá meg őt a' halál szeretett kedves familiájától 's azon Gyülekezettől, mellynek vallásos erkölcsi tanításai 's feddhetetlen példás élete által fáradhatatlanul boldogságára munkálódott. Ezerek késérték tegnapi eltemetésekor a' boldogultnak hideg tetemeit a' sirig, mély fájdalomtól meghatva illy idejekorán lett elvesztésén. Áldás poraira!

M A G Y A R O R S Z Á G.

Méltóztatván Ó Felsége k. koronás Fejedelmünk a' nagymélt. magyar királyi Helytartó tanács útján ns Pest vármegyéhez érkezett kegyelmes rendelése szerént a' Bétsi hajós társaságnak azon kiváltságát, mellynél fogva a' Magyarországból Bétsbe érkezett hajók, kirakodások után azonnal még pedig üresen visszatérni tartoztak, más felső és alsó ausztriai hajós czéheknek a' Dunán, 's azzal öszveköttetésben lévő folyókon gyakorolni szokott hajózást, és kereskedést gátló kiváltságaikkal együtt eltörölni, 's egyszersmind az említett folyókon a' hajózás, és kereskedés gátlására fenálló bár minémű akadályokat is megszüntetni; — a' tisztelt Megye Rendei hazafíúi kötelességeknek esmérték ezen kegyelmes rendelet ezen az úton köz tudományra bocsátatni — azzal a' hozzá tétellel, hogy ennek utánna a' magyarországi hajósok az ausztriai, és más örökös tartománybeli hajósokkal, költsönös kedvezésben fognak részesülni. — Kiadta Nagy István tek. Pest vmegye első aljegyzője.

Kapósvár Sept. 12-kén. Somogy

dtső hősének Gróf Zrinyi Miklósnak Szigetvárnál történt vitézi eleste innepének évenkénti megülése már a' mult évben elhatározlatván, e' f. esztendőben is innepélyesen megtartatott; de Sept. 7-ke, melly a' példátlan hőshalhatlanítá épen vasárnapra esvén, mivel e' miatt gyászínise nem tartathatott, a' rendelt nemzeti innep Sept. 9 kére halasztatott. Az ezen napot megelőzőt estén egész város, sőt a' hajdani hőstettnek még fenálló tanúja a' vár bástyája is innepélyes fényben ragyogott, ágyulövések hirdeték a' következő emlékezetes napot, 's elmés, tiszta magyar érzetből eredett felírások érzékenyíték a' számtalan nézőket. — Más napmár korán újra taratzkok dörögtek a' bástyákon a' szentegyház körül, 's dobzó, 's muzsika szólíták fegyverre a' két osztláyra különzött polgári katonaságot, mellynek egyike azon régi zászló alatt, melly a' város teremében szent ereklye gyanánt őriztetvén, Zrinyiének tartatik, a' másik tulajdona alatt fegyveresen megindulván, különféle katonai forgásokban gyakorlámagát mind addig, míg az egyházi tisztelkedés ideje el nem érkezett, ekkor pedig felette ügyesen ropogtaták fegyvereiket a' mise minden részeire; mellyet ama Zrinyi oldala mellett elesett derék Juranics ősz unokája Juranics László Petsi Kanonok tartott. Ez előtt ime felvett igékből: „Add meg a' Tsászárnak a' mi a' Tsászáré, az Istennek a' mi az Istené“ egy valóban lelkes és a' szónoki tudománynak szabályaihoz tsínos ízléssel alkalmazott beszédet tartta a' Pécsi nevendék papság előljárója, mellyben megmutatá: hogy Zrinyi a' felvett sz. írási mondás mind két részének lelkesen megfelelővén, méltán megérdemli honosítót ezen innepet, mellyet neki. Somogy nagylelkű férfiai, kü-

lönösen pedig ez idén 's jövődöre is Czindery László ezen megye első alispánja és Sziget városának 's várának földesura, 's a' szép érzésű lakosok örömmel szentelnek. — Az egyháziáldozatot követé egy fényes lakoma a' plébánia-házban, hol a' részvevő mind két nemű vendégek igen számosan jelentek meg. — Érzékeny örömmel lehet tapasztalni mi szépen haladólag magyarodnak, 's mi forró nemzeti érzéstől lángolnak Sziget városának különben sok nyelvű lakosai; nem vala egy szugoly, hol nemzeti lélek nem repesett, nem vala egyház, melly ezen innepen örömétől szinte elrészegedve egész nyílt szívvel nem ölelte volna látogatóit; nem vala egy akármilyen nyelvű lakos, ki ugyan ezen innep fényjének előmozdítására mindenét önkényesen feláldozni kész nem lett volna. Az illy gyülekezetben ritkán tartatni szokott rend pontosságát, a' végetlen örömmel pajkosságra 's kitsapongásokra nem fajult, 's még is a' szerénység tsendes határi között hangosan kitünő ömlését, valamint járásbeli főszolgabíró Tassy Károly úr bölts elintézésének, ugy azokat pontosan végrehajtott városi bíró ügyességének méltó ditsérettel köszönhetni. Legjelesbé tette ezen innepet tisztelt alispán Czindery László Urnak azon valódi nemes lélekből származott, soha eléggé nem magasztalható indítványja, melly szerént Sziget falai között egy Zrinyihez, 's annak világ-bámulta nagy tettéhez illő szobrot emelni szándékozván, hogy ne egyedül nagy-lelkű áldozatját, hanem több részt venni kívánók nemes ajánlását is áldhasák az érdemét betsülni tudó unokák; tisztelt járási főszolgabíró úr által a' jelen volt vendégeket is felszólítaná, kik ezen felszólítást olly lángoló nemzeti hévvel fogadták, hogy azon pont-

ban a' vetélkedve aláírottak ajánlása két száz pengő forintnál föbbre szaporodék; melly szép lelkesedés bizonyos reményt nyujt arra, hogy Zrinyi ditsőséges el-este helyén nem sokára pompásan emelve látandja a' maradék fényleni: magyar Leonidásunknak már egy pár század előtt érdemlett szobrát, nemzeti érzékenységben ömölve áldani annak nemes alapítójit.

ERDÉLY.

Kolozsvárt Sept. 19 kén: Mint 18 dik számú újságunkból megtetszik, az Aug. 27-kén tartatott országos ülésben felolvastatott vala ő kir. Felségének Aug. 21-kén költt kegyelmes kir. leírása. Azon időtől oltá Sept. 13-ig tartott országos ülésekben, a' Julius 18-kán az ország gyűlési elnök és 3 ítélőmesterek kineveztetése iránt költt kegyelmes kir. leírást, az elnöki (előlülő) és ítélőmesteri eskü felvilágosítását, az ő Felségéhez küldendő küldöttséget, 's az ő Felségétől az inséggel küszködő földnépének kegyesen ajándékozott 100,000 pengő forintoknak megköszönését tárgyazó ő ts. kir. Felségéhez felküldendő négy felírások felett folytak a' tanátskozások. Az ő Felségéhez küldendő küldöttség tagjaivá választattak: Gróf Haller István és Gróf Degenfeld Otto főispányok; Gróf Kornis Mihály és Gróf Bethlen János kir. hivatalosok; Gróf Kemény József és Bárány Domokos a' Vármegyék követei, Dindán Antal és Bartha Károly a' Székely székek, Trausch József és Regius János a' Szász székek, Szász Károly 's Gyergyai Ferentz a' városok követei közzül. Miután ezen országos küldöttség innen útnak indult, annak küldetésit egy országos küldöttség b. Szolnok vármegyei főispány Gróf Haller István Ur vezérlése alatt Sept. 15-kén kir. biztos főhertzeg Ferdi-

nán d kir. Fenségének következő be-széddel jelentette: „Ez országgyűlésre egybe gyűlt KK. és RR. királyi Főhertzségédnek e' f. c. Aug. 21-dikén költt, és királyi Főhertzségéd által a' KK. és RR-vel hivatalosan közlött kir. levelet általunk vissza szolgáltatás végett ezennel által küldik, és tudás végett általunk kir. Főhertzségédet, mint országgyűlési biztost, illő tisztelettel értesíteni kívánják arról: hogy Felséges urunk felvilágosítására a' KK. és RR. egy küldöttséget Bétsbe küldöttek.“ Melyre is ő kir. Fensége következő feleletet méltóztatott adni:

„Cum Status et OO. Deputationis Viennam ad Sacratissimam suam Majestatem ascensurae nominationem mihi non nisi post discessum ejusdem notificandum duxerint, nil aliud mihi superest: quam ut ingratis iis, quas altissimi Rescripti Regii sepositio, et a recto legali tramite deviatio habere posset sequelis, cum omnibus, quibus patriae hujus legalis status et incolumitas cordi est, sincere condolendo, humillimam meam super hoc objecto relationem Smae suae Matti exhibeam.“

(Magyarul)

„Midőn a' KK és RR. az ő Felsége szentséges személyéhez Bétsbe küldendő küldöttség kinevezése fölől, engedtettsak azon küldöttség elindulása után értesítettek, részemről tsak a' vagyon hátra: hogy azon kedvelen következőseket, mellyeket a' kir. kegyelmes leírás fölre tétéle, és a' törvényes úttól való eltávozás, magok után huzhatnak, mind azokkal együtt, kiknek ezen haza törvényes és sérthetetlen állása szíveken fekszik egyenes lélekkel fájhalmam, 's ezen tárgy iránti tudósításmat ő Felsége szentséges személyéhez felküldjem.“

A' September 13-kán tartatott országos ülésben ideigleni elnök Gróf

Nemes Ádám Ur ö exja jelentette: hogy vagy két hetekig országos ülések nem fognak tartatni. E. H.

Károly Fejérvár Sept. 16 kán 1854. A' tegnap előtti, f. h. 14 dike estvéli 9 óra táj volt azon k. városunkra nézve rémítő szerentsétlen idő pont, a' mikoron az úgy nevezett Kenderesiné félé ház istálójában egy korhel kotsis a' gyertyát falra ragasztván, kortsomába ment, és ebből az istáló belső része meggyűladván, egy óra eltölte alatt nem csak az egész nagy piatzi fertály négy szegű része, sőt a' száz templom sora is egy tűz okádó hegy borzasztó képihez hasonlíthatólag lángba borúlva; reggelig a' tűz 27 házakat (azok közt a' tanátházat is) minden némű épületekkel, eléghető minden eszközökkel, sőt nagy részin megmenthetlen házi portékákkal, és teli gyűteményekkel együtt hamuvá változtatt; innen a' szél, melly által a' retentő tűz egész éjjelen által élesztetett, egy égő zsendely tsumót felragadván, a' sántzon lévő püspöki tsürkertbe, éppen az egyik széna kazalra vitt, s ettől az egész mintegy 85 ölnyi legjobb nemű széna tűzbe borult, és az egész mai napig alig oltathatott el; sőt hogyha a' püspöki tsürös kertbe meghívott várörző pattantysok, igen derék jó karba lévő vízi puskájokkal, és a' mostan itt tartózkodó oláh szélybeli katonaság egy részetskéje segedelmével (kiket a' püspök Ur ö excentiája szépen meg is jutalmazott) az uradalmi tisztőség fáradhatatlan munkássággal az égő kazaloktól majd csak 4 ölnyi távolságra nem oltalmazhatta volna, az egész alsó városnak (melly felé a' szél erősen fujt) a' tűz megmenthetetlen pré-

dájának kell vala lenni; úgy is azon kárt, mellyet ezen rettenetes égés okozott, hozzá vetőleg könnyű szerrel 100,000 forintokra lehet betsülni.

Ezen iszonyú szerentsétlen történet által utolsó inségre jutott sok tsaládoknak (familiáknak) tsak a' minden igaz hazafi és ember barát keblében lángoló érzésből eredő könyörületesség (mellyre ezennel mindenek fel is szállítatnak) lehet remények, és viasztalások.

Övokodó például kéntelen előterjesztő az igazságtól és fájdalom érzéstől kénszerítettve megírni, hogy ezen rettenetes tűz előmenetelét nagyon segítette rendben nem léte a' tűz óltó eszközöknek, és a' tűz óltó rend hiánossága annyira, hogy ámbár a' tanátháza a' tűz eredetétől tsak harmadik és így jóval későbbre gyuladott meg, még is, tsak a' vízi puskáknak (mellyek különben is használhatatlan állapotban tarttak) kihuzások is akkor, és akkor is tsak néhány önkéntesek által történt, a' mikoron már az egész tanátház lángban volt; úgy hogy az egyik oda is égett; e' felett (fájdalom) az égést követő napon, és éjjel is tsak a' kétségbe esett szerentsétlen kárt szenvedett tulajdonosoknak kellett a' tűz megfojtásával küszködni.

A' Pénz folyamat September' 29-kén;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 5/16
Az 1820-béli sorsosok: 205 3/4
Az 1821-béli hasonlók: 138 1/8
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 58 1/8 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 126 1/4 for. ton.
Conv. Pénzben.

Szerkesztetõ és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)